

หัวข้อวิจัย	แนวทางการยกระดับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมล้านนาสู่การบริหารธุรกิจโรงแรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ผู้ดำเนินการวิจัย	นางรัญจวน ประวัติเมือง นางสาววนิชยา ศีลบุตร นางสาวจิราณัฐ โลภา นางกาหลง กลิ่นจันทร์ นางปวีณา สปิเลอ์
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง
หน่วยงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2556

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา ระดับสุนทรียภาพเกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมล้านนา และวิเคราะห์การบริหารเพื่อหาแนวทางการยกระดับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนาของธุรกิจโรงแรม โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเชิงคุณภาพ ใช้การศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้ง สนทนากลุ่มกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมและการบริหารงานโรงแรมระดับ 3 ดาว ขณะที่ในเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว เพื่อพิจารณาระดับความสุนทรียภาพด้านภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) กลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา 2) กลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม 3) กลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่ และ 4) กลุ่มนักวิชาการทั้งทางด้าน การโรงแรมและด้านวัฒนธรรม อนึ่ง ในการวิจัยเชิงปริมาณทำการรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ อย่างละ 400 ตัวอย่าง ประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์หาค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบ One – Way ANOVA ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการสังเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลด้วยวิธีตรวจสอบสามเส้า

ผลการวิจัย พบว่า ภูมิปัญญา และวัฒนธรรม มีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์เฉพาะ จัดเป็นกลุ่มหลัก ๆ ออกได้เป็น 10 กลุ่ม ได้แก่ 1) ด้านอาหาร 2) ด้านภาษา 3) ด้านการแต่งกาย 4) ด้านกิจกรรมประเพณี 5) ด้านสภาพแวดล้อมตามสภาพภูมิศาสตร์ อาภาศ และพืชพันธุ์ไม้ 6) ด้านดนตรี 7) ด้านสถาปัตยกรรม 8) ด้านจิตกรรมและประติมากรรม 9) ด้านบุคลิกลักษณะ และวิถีชีวิต 10.) ด้านอื่น ๆ เช่น หัตถกรรมพื้นบ้าน และการแพทย์แผนไทย ส่วนภาพลักษณ์ความเป็นล้านนาที่นักท่องเที่ยวนึกถึง อันดับแรก คือ สภาพอากาศที่หนาวเย็นสบาย รองลงมา ได้แก่ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตที่เรียบง่าย และภาษาท้องถิ่น ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติจะนึกถึงอาหารท้องถิ่นเป็นอันดับแรก นักท่องเที่ยวไทยจะนึกถึงสภาพอากาศที่หนาวเย็น

สำหรับระดับความสุนทรีย์ภาพของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับสุนทรีย์ภาพด้านความงาม คุณค่าจากสภาพธรรมชาติและอากาศอันบริสุทธิ์ปลอดโปร่งสูงเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ ด้านความงาม คุณค่าทางสถาปัตยกรรม ความงามและความน่าสนใจของบุคลิกลักษณะ ท่าทาง กิริยามารยาทของผู้คน ความงามเกี่ยวกับคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมและกิจกรรมทางประเพณีตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระดับสุนทรีย์ภาพที่เกิดจากภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนา จำแนกตามคุณลักษณะด้านประชากรศาสตร์แล้ว พบว่า เพศ อายุที่ต่างกัน ไม่ทำให้ระดับสุนทรีย์ภาพของนักท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างใด มีเพียงสัญชาติและการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้ระดับสุนทรีย์ภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ส่วนภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนาที่นำสู่การบริหารของธุรกิจโรงแรมระดับ 3 ดาว ในปัจจุบัน มีทั้งในด้านศิลปกรรม สถาปัตยกรรม การแต่งกาย และอาหาร โดยนำศิลปกรรม สถาปัตยกรรมมาใช้ในการตกแต่งสถานที่ และนำวัฒนธรรมการแต่งกายและอาหารมาบริการต้อนรับ รวมทั้ง การใช้อัตลักษณ์อื่น ๆ เช่น ด้านหัตถกรรม อย่างงานไม้ งานแกะสลักมาใช้ประดับประดาตกแต่ง บางแห่งใช้ภูมิปัญญาด้านการนวดใช้ในงานสปา อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวยังมองว่าการบริหารธุรกิจโรงแรมยังมีจุดอ่อนต่อการใช้ภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรม ดังนั้น **แนวทางยกระดับ** จะมีประสิทธิภาพสู่ความยั่งยืนได้นั้น ต้องสร้างเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมล้านนาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีความรู้ความเข้าใจ และใช้ได้ถูกต้อง นอกจากนั้น ต้องสร้างเครือข่ายทุกระดับ เช่น ระหว่างหน่วยงานและชุมชน เพื่อบูรณาการทำงานร่วมกัน โดยโรงแรมต้องเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ แสดง จำหน่าย และให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ เพื่อยกระดับการบริหาร ทั้งด้านคน (Software) ด้านอาคารสถานที่และบรรยากาศ (Hardware) ให้มีความสมดุล โดยสภาวัฒนธรรมจังหวัดต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (Coaching) และใช้ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นคานงัดให้เกิดความสมดุลในการทำธุรกิจกับความรับผิดชอบต่อชุมชนโดยรวม